

Kamusal Odak Olarak Kent Meydanları(*)

¹ Yüksek Şehir Plancısı
² Dr., Yüksek Şehir Plancısı

Mehmet Nazım ÖZER¹
Mustafa Asım AYTEN²

ABSTRACT

URBAN Squares As Public Nodes

Urban squares are authentic urban elements, which determine and define cities identity and culture. However, today in our country urban square's original forms began to lose. For example, vehicle traffic pressure leads to lose its pedestrian space peculiarities. On the other hand, big closed spaces -squares exist in high buildings to correspond for increasing population needs. As We seen that Urban square's formal and functional characteristics in Turk cities have been changed in historical development process. Therefore, under development of public square culture is basic reason the non-square

Tarihten günümüze kentsel yaşamın en yaygın kullanım alanı **kentsel açık mekanlardır**. Kent meydanları, kentsel açık mekanların en etkin kullanılan ögesidir. Kent meydanı, kentli tarafından özel günlerde sosyal, kültürel, siyasi ve ticari amaçlar için kullanılan, kısaca kentsel yaşamın geçtiği önemli bir **kamusal mekandır**. Bu mekanlar antik dönemden Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar kentin temel ögesi olarak kent kültürünün önemli bir parçası olmuştur. Ancak Türkiye'nin 1950'li yıllarda başlayarak hızlanan gelişme sürecinde yaşadığı hızlı kentleşme olgusuyla birlikte kentler sürekli büyümekte ve nitelik değiştirmektedir. Kentsel mekanlar; tasarımın ekonomik rasyonellik baskısı altında kalmakta ve geçmişteki Anadolu kentlerinin kent imgesinin (kenti tanımlayan öğeler olarak meydan, sokak, avlu, insan ölçeği...) ve kent kültürünün (kentlilik, kentli olma bilinci ve kentte yaşanan değerler, gelenek, görenek,...)

unutulmasıyla **kimliksiz, niteliksiz ve benzer karakterde** mekanlar ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenlerden dolayı **kent meydanları**, tarih boyunca **kentlerimizin kimliğini ve kişiliğini** ortaya koyan önemli bir **kentsel yaşam odağı** iken günümüzde taşıt meydanları veya otopark olarak kullanılarak özgün değerlerini yitirmişlerdir. Vardar (1990), kentlilerin dini, siyasi, kültürel ve ticari nedenlerle açık bir mekanda toplanma gereksinmesinin kentsel hayatla yaşıt olduğunu belirtmektedir. Kent meydanları, agora, forum, plaza, *campo*, *piazza*, *grand place* olarak adlandırılan açık mekanlar, o günün siyasi şartlarına göre biçimlenen ve birçok işlevin gerçekleştiği toplanma mekanlarıdır. Kent meydanları tarihsel süreç içerisinde yaşadığı değişimlerle birlikte kentli tarafından farklı amaçlar için kullanılmıştır. (bkz. Tablo 1.) Tabloda, geçmişten günümüze kadar olan süreçte varolan değişik medeniyetlerin

* Bu çalışma Mehmet Nazım ÖZER ve Mustafa AYTEN tarafından 1995 yılında ŞBP 599 Kentsel Doku Değerlendirme (Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı) Dersi için hazırlanan Tarihsel Süreç İçerisinde Meydanlar ve Gelişimi konulu araştırmanın sonucudur.

oluşturduğu kent meydanları incelenerek, günümüzde **kent meydanı** oluşumu için planlama ve tasarım çalışmalarına ipuçları çıkarılması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada tarihten günümüze meydan anlayışının irdelenmesi için kent meydanları şu alt başlıklar altında incelenmiştir.

Dönemin Özellikleri; bu bölümde dönemin, sosyo-ekonomik yapısı, kent ve yerleşmelerin oluşum ilkeleri ve sanat anlayışının temel / belirgin özellikleri kısaca tanımlanmıştır.

Mekanın Fiziksel Özellikleri; çağın ve dönemin özellikleri ve belirgin meydan örnekleri seçilerek meydanın formu ile birlikte kent meydanını

tanımlayan yapıların işlevleri ve imgeleri belirtilerek o dönemin **meydan kullanımı (meydan işlevi)** belirlenmiştir.

Ayrıca kent meydanının **mekansal yapı niteliği**, Çakmaklı'nın (1992: 5) kentsel mekan değerini oluşturan görsel etki verileri dikkate alınarak yapılmıştır. Seçilen kent meydanı örnekleri; Çevreleyen Elemanların Niteliği, Çevreleme Düzeyi, Biçim Karakteri, Aktivite Karakteri ve Çevreleyen Elemanların Düzeyi ana başlıkları altında incelenmiştir. Buna göre mekanın **yumuşak** veya **sert**, **serbest** veya **kapalı**, **negatif** veya **pozitif**, **durağan** veya **devingen**, **düzenli** veya **düzensiz** nitelikleri ortaya konulmuştur.

Tablo 1: Mekansal Yapı Niteliği (Çakmaklı, 1992, 5)

	MEKAN TÜRÜ	MEKAN ETKİSİ
ÇEVRELEYEN ELEMANLARIN NİTELİĞİ	YUMUŞAK MEKAN	DOĞAYA YAKINLIK, BÜTÜNLÜK, MEVSİMİ ALGILAMA, RAHATLIK
	SERT MEKAN	STRÜKTÜR HİSSİ, KORUMA / GİZLENME, DİSİPLİN, ETKİNLİK POTANSİYELİ
ÇEVRELEME DÜZEYİ	SERBEST MEKAN	MEKAN ALGILAMADA BELİRSİZLİK, ÖZGÜRLÜK, GENİŞ BAKIŞ AÇIŞI
	KAPALI MEKAN	MEKAN ALGISINDA NETLİK, KOLAY DENETİM, SOSYAL ETKİNLİĞE UYGUNLUK
BİÇİM KARAKTERİ	NEGATİF MEKAN	BİÇİM ALGISINDA BELİRSİZLİK, İŞLEVSEL VE GÖRSEL RAHATSIZLIK,
	POZİTİF MEKAN	BÜTÜNLÜK, KUŞATILMIŞLIK, RAHATLIK, İŞLEVSEL UYGUNLUK
AKTİVİTE KARAKTERİ	DURAĞAN MEKAN	OTURMA, DİNLENME, MEKAN ALGISINDA NETLİK, BÜTÜNLÜK
	DEVİNGEN MEKAN	SİRKÜLASYON, CANLILIK, İLGİNÇLİK
ÇEVRELEYEN ELEMANLARIN DÜZEYİ	DÜZENLİ MEKAN	DİSİPLİN, TEKDÜZELİK OLASILIĞI, KARARLILIK
	DÜZENSİZ MEKAN	ÇEŞİTLİLİK, İLGİNÇLİK

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde çağdaş bir sosyal yaşamın uzantısı olarak tasarlanan meydanlar bugün daha çok park ve tören alanı olarak kullanılmaktadır

Avrupa kentlerinde meydanlar, kent yaşamının odağı olan dış mekanlardır. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde çağdaş bir sosyal yaşamın uzantısı olarak tasarlanan meydanlar bugün daha çok park ve tören alanı olarak kullanılmaktadır. Günümüzde ise kentlerde artan nüfusun kentsel alan ihtiyacını karşılamak üzere noktasal yükselmeler (gökdelenler) yoğunlaşmış ve yeni kent meydanları daha çok bu yapıların içerisinde yer alan büyük kapalı mekanlar olmaya başlamıştır. (Migros, Atakule, vb.)

Doğan Kuban “*Eski Türk kentlerinde, genellikle, meydan bulunmadığı*” saptamasını yapmakta ve Türk kentlerinde Avrupa’daki gibi belirgin bir meydan anlayışı olmadığını, bu meydanların işlevini yerine getiren camiler ve cami avlularının bulunduğunu ve toplumsal yaşamın merkezi zaten cami olduğu için ayrıca kent meydanının gelişmesini teşvik edecek bir toplumsal isteğin de oluşmadığını belirtmektedir. Türk kentlerinde meydan kültürünün gelişmemiş olması meydan-sızlığın temel nedenidir.

Hürriyet Gazetesi 2 Eylül 2005 tarihinde Türkiye’nin en güzel 10 meydanı seçti. Bunlar;

1. Konak Meydanı - İzmir
2. Sultanahmet Meydanı -İstanbul
2. Saburhane Meydanı - Muğla
3. Hükümet Konağı Meydanı - Kastamonu
4. Orhangazi Meydanı- Bursa
5. Prominand Alanı - Amasya
6. Mevlana Meydanı -Konya
7. Balıklıgöl ve Dergah Platformu Meydanı - Urfa

8. Alaçatı Meydanı -İzmir
9. Birgi Meydanı - İzmir
10. Cumhuriyet Meydanı - Kars

Görüldüğü gibi ilk ona giren meydanlar genelde Cumhuriyetin ilk dönemlerinde planlanan meydanlardır. Günümüzde ise ülkemiz kentlerinde kaliteli kentsel mekanların eksikliği, yerel yönetimlerin daha önemli gördüğü sorunlar nedeniyle hep göz ardı edilmiştir. Ancak son yıllarda birçok kentimizde belediyeçilik anlayışının; sadece ulaşım ve altyapıya yönelik bir mühendislik anlayışı olmadığı benimsenerek **kentlere kimlik - kişilik** kazandıracak ve **kentsel yaşam kalitesini** yükseltecek projeler üretilmeye başlanmıştır. Bu amaçla çıkarılan Konyaaltı Kent Meydanı, Van Beşyol Meydanı ve Gebze Tarihi Kent Merkezi yarışma projeleri ilerleyen sayfalarda sizlerle paylaşacağız.³

Kaynakça:

Çakmaklı, D., (1992), Bina Kentsel Çevre İlişkisi, İTÜ Yayınları, İstanbul, s.5.

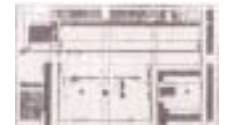

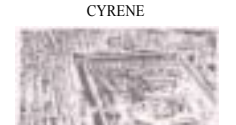
Özer, M.N., Ayten, M., (1995), Tarihsel Süreç İçerisinde Meydanlar ve Gelişimi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Kentsel Doku Değerlendirme Dersi Ödevi, Ankara.

Tanyeli, U., (1989), Anadolu Türk Kentlerinde Fiziksel Yapının Evrim Süreci, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Vardar, A., (1990), Meydansız Kentler, Plalama Dergisi 90/3-4, Şehir Plancıları Odası Yayını, ss. 30-42, Ankara.

³ Bizlerle bu bilgileri paylaşmamıza olanak tanıyan Konyaaltı Belediyesi, Van Belediyesi ve Gebze belediye Başkanlarına, yarışmacılara ve ARKITERA.COM’a teşekkürü borç bilirim.

Tablo 2: Antik Çağ'dan bugüne meydan tipolojileri

ÇAĞ	DÖNEMİN ÖZELLİKLERİ	DÖNEM	MEYDAN FORMU	MEYDANI SINIRLAYAN YAPILAR	MEYDAN İMGELERİ	MEYDANIN İŞLEVİ	MEKANSAL YAPI NİTELİĞİ								
ANTİK ÇAĞ	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - KENT DEVLETLERİ (POLİS CIVITAS), - SOSYAL AYRIM (KODAMANLAR, HALK VE KÖLE), - DOĞRUDAN DEMOKRASİ, - FELSEFE, TARİH, TIP, MATEMATİK VE COĞRAFYA GİBİ BİLİMLERDE İLERİ DÜZEY - TARIM TOPLUMU, - MESLEK ÖRGÜTLERİ (LONCA – ZANAATKAR) - KOLONİ DEVLETLERİ, - TİCARET DENİZ ULAŞIMI, MADENCİLİK, ÇOMLEKÇİLİK, KÖSEÇİLİK VE GEMİ İNŞAATÇILIĞI GELİŞİMİ - KENTLER, KIRSAL ALANIN PAZAR DURUMUNDA. - ÇOK TANRILI İNANİŞ, GÜNLÜK YAŞAMDA YOĞUN EĞLENCE VE YIKANMA. 	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ASSOS		KENT MECLİSİ (BOULTUTENION) STOA TAPINAK HAMAM	KENT MECLİSİ (BOULTUTENION) STOA TAPINAK	AGORA KENT SALONU	SERT KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENSİZ							
			PRIENE		STOA TAPINAK HAMAM	STOA TAPINAK	AGORA KENT SALONU	SERT KAPALI NEGATİF DURAĞAN DÜZENLİ							
			AİGARİ		STOA TAPINAK TİYATRO	STOA TİYATRO	AGORA KENT SALONU	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ							
			MİLET		TİCARET LİMANI, GYMNASIUM, DEPOLAR, STOA, TAPINAK, PAZAR YERİ, TÖREN YOL, HAMAM, KENT MECLİSİ (BOULTUTENION), ÇEŞME	STOA KAMU YAPILARI	AGORA FORUM	YUMUŞAK KAPALI NEGATİF DURAĞAN DÜZENLİ							
	2	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI						
	3									- TANRILARIN İNSANA BENZETİLMESİ VE MİMARİDE İNSAN ORANLARININ KULLANIMI.					
	2									<ul style="list-style-type: none"> - KENTLER ASKERİ KARARGAHLAR OLARAK KURULMASI, - KENTLER, ASKERİ STRATEJİK YOLLAR VE TEPELERDE KURULMASI, - KENT DAİREVİ FORM YERİNE KARE VE DİKDÖRTGEN FORMUNDA OLMASI, - YOLLAR DİK AÇILI KESİSMESİ 					
	PERGE										STOA, TAPINAK, PAZAR YERİ, ÇEŞME	STOA TAPINAK	FORUM	YUMUŞAK KAPALI NEGATİF DURAĞAN DÜZENLİ	
	APHRODISIOS										TİYATRO TAPINAK PAZAR YERİ HAMAM KENT MECLİSİ (BOULTUTENION),	KENT MECLİSİ (BOULTUTENION) TİYATRO KAMU YAPILARI	FORUM	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ	
	CYRENE										STOA HAMAM KENT MECLİSİ (BOULTUTENION)	KENT MECLİSİ (BOULTUTENION) STOA	FORUM	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ	
	GENEL NİTELİKLER			STOA, TAPINAK, PAZAR YERİ, TİYATRO KENT MECLİSİ (BOULTUTENION) ÇEŞME AĞAÇ HEYKEL	TİYATRO ANIT ÇEŞME AĞAÇ KAMU YAPILARI	AGORA FORUM TOPLANMA MEYDANI KENT SALONU	YUMUŞAK KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENLİ								

YENİ ÇAĞ	1	- TARIMSAL TOPRAKLA MIRİ DÜZEN - İSLAM DİNİNİN ETKİSİ VE MEKANDA YARATTI KURUMLAR, - LONCA ÖRGÜTLENMESİ, - ARTIK ÜRÜN İLE YÖNETİMSSEL KADEMELENME TAŞRA MERKEZ AYRIMI ETNİK FARKLILAŞMA	OSMANLI DÖNEMİ	AFYON 	EKSENSEL BİR DÜZEN İÇİNDE DİNİ VE TİCARET YAPILAR YOLAĞINDAKİ ŞİŞMELER	KAHVEHANELER CAMI VE AVLUSU HAN HAMAM KULLİYE	TÖREN ALANI SPOR ALANI PAZAR YERİ KENT EVİ TOPLUM MEKANI KENT BALKONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ
	2	- SURLARLA KAPALI ORGANİK KENT DOKUSU, - YOL AĞINDA KADEMELENME OLMAMASI, - ÇIKMAZ SOKAKLARIN VAR OLMASI,		ANKARA 	EKSENSEL BİR DÜZEN İÇİNDE DİNİ VE TİCARET YAPILAR YOLAĞINDAKİ ŞİŞMELER	KAHVEHANELER CAMI VE AVLUSU HAN HAMAM KULLİYE	TÖREN ALANI SPOR ALANI PAZAR YERİ KENT EVİ TOPLUM MEKANI KENT BALKONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ
	3	- İSLAM, SELÇUKLU VE BİZANS ETKİSİ						
	1	- ARTAN TİCARET VE YENİ TÛCCAR SINIFININ KENTLERDEKİ ARAZİYE SAHİP OLUŞU, - EV İMALATI BİÇİMİNDE ÜRETİM, - TOPRAK GELİRLERİYLE YAŞAYAN SOYLULARIN FAKİRLEŞMESİ, - MERKEZİ KENT DEVLETLERİNİN KURULMASI,	RÖNESANS DÖNEMİ	PIAZZA SAN MARKO 	TİCARET KONUT	YÖNETİMİN EGE-MENLİĞİNİ VEREN YAPILAR KİLİSE ÇEŞME SAATKULESİ	PLAZA TOPLANMA MEKANI TİCARET YAPILARI DİNİ YAPI YÖNETİMSSEL ALAN	YUMUŞAK KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ
	2	- KENTLER ETRAFINDAKİ YILDIZ BİÇİMİNDEKİ SUR DUVARLARI, - İDEAL KENT MODELLERİN YARATILMASI, - İNSAL ÖLÇEĞİNDE ÖNEM VERİLMESİ,		PIAZZA DEL CAMPO 	TİCARET KONUT	YÖNETİMİN EGE-MENLİĞİNİ VEREN YAPILAR KİLİSE ÇEŞME SAATKULESİ	PLAZA TOPLANMA MEKANI TİCARET YAPILARI DİNİ YAPI YÖNETİMSSEL ALAN	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ
	3	- HUMANİZM						
	1	- MONARŞİLERİN ORTAYA ÇIKIŞI - SOSYAL SINIFLARIN KRALA VE ARİSTOKRASİYE ÇALIŞMASI- BURJUVA SINIFININ ÖN PLANA ÇIKMASI,	BAROK DÖNEMİ	PALMA NOVA 	BULVARLAR SARAYLAR VE DİĞER YAPILAR YEŞİL DOKU	SARAY YÖNETİM YAPILARI HAVUZ ANIT ÇEŞME AĞAÇ	İDARİ KENT SALONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ
	2	- MERKEZDEN ÇEVREYE DOĞRU SAVUNMA AĞIRLIKLI ORGANİZASYON, - RADYAL YOL AĞI, - YAY ÖLÇEĞİNDE AT ARABASI ÖLÇEĞİNE GEÇİŞ - İDEAL KENTLERİN DEVAMLILIĞI,		AMAİLEN BORG 	BULVARLAR SARAYLAR VE DİĞER YAPILAR YEŞİL DOKU	SARAY YÖNETİM YAPILARI HAVUZ ANIT ÇEŞME AĞAÇ	İDARİ KENT SALONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ
	3	- KLAZİM; - GEOMETRİK DÜZEN-SİMETRİ MÖNÜMENTALİZM, DEKORATİF ÖGELERE AĞIRLIK VERME		PIAZZA NAVONA 	BULVARLAR SARAYLAR VE DİĞER YAPILAR YEŞİL DOKU	SARAY YÖNETİM YAPILARI HAVUZ ANIT ÇEŞME AĞAÇ	İDARİ KENT SALONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ
				KARSRUHE 	BULVARLAR SARAYLAR VE DİĞER YAPILAR YEŞİL DOKU	SARAY YÖNETİM YAPILARI HAVUZ ANIT ÇEŞME AĞAÇ	İDARİ KENT SALONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DURAĞAN DÜZENLİ
				TERRACINA 	BULVARLAR SARAYLAR VE DİĞER YAPILAR YEŞİL DOKU	SARAY YÖNETİM YAPILARI HAVUZ ANIT ÇEŞME AĞAÇ	İDARİ KENT SALONU TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ
				TURİN 	GÖSTERİŞLİ BÜYÜK İDARİ YAPILAR SOSYO – KÜLTÜREL YAPILAR	İDARİ YAPI (RESMİ BİNALAR, PARLAMENTO, SARAY, ÜNİVERSİTE, TİYATRO, MÜZE) SU ELEMANLARI	KENT EVİ KENT SALONU	SERT KAPALI POZİTİF DEVİNGEN DÜZENLİ

1	<ul style="list-style-type: none"> - SOSYAL AYRIM (İŞÇİ PATRON SINIF) - TEMSİLİ DEMOKRASİ, - BİLİMDE VE TEKNOLOJİDE HIZLI DEĞİŞİM - ENDÜSTRİ TOPLUMU - TOPLUMSAL ÖRGÜTLENMELERİN ARTMASI, - TİCARET VE ENDÜSTRİ ÇOK GELİŞMESİ - TEK TANRILI İNANIS, - HIZLI NÜFUS ARTIŞI, - (DEMİR, DENİZ VE KARA) ULAŞILMADIGININ ÖNEMİ - KAPITALİST ÜRETİM (FİNANS KURUMLARIN ORTAYA ÇIKIŞI VE SERMAYENİN ÖNEMİ), - DEVLET VE GÜÇLÜ YEREL YÖNETİM ANLAŞIŞI 	CUMHURİYET TÜRKİYESİ	ADİYAMAN		HÜKÜMET KONAĞI, EĞİTİM TESİSLERİ, TAŞIT YOLLARI, AĞAÇLAR	HÜKÜMET KONAĞI, ANIT	TOPLANMA MEKANI, TÖREN ALANI, PARK ALANI	YUMUŞAK SERBEST POZİTİF DEVİNGEN DÜZENSİZ
			ÜSKÜDAR MEYDANI TASARIM YARIŞMASI PROJESİ		TİCARET YAPILARI, KÜLTÜR YAPILARI, AĞAÇLAR, DENİZ	YAPILAR, AĞAÇ GRUPLARI	KENT BALKONU, KENT EVİ, TOPLANMA MEKANI	YUMUŞAK SERBEST POZİTİF DEVİNGEN DÜZENSİZ
			BEYAZIT MEYDANI TASARIM YARIŞMASI PROJESİ		ÜNİVERSİTE, TARİHİ YAPILAR, DİNİ YAPILAR, AĞAÇLAR	PEYZAJ ÖGELERİ, ANITSAL YAPILAR	KÜLTÜR EMEYDANI, KENT SALONU, TOPLANMA MEKANI	YUMUŞAK SERBEST POZİTİF DEVİNGEN DÜZENSİZ
			KUŞADASI TİCARET VE KÜLTÜR SİTESİ YARIŞMASI PROJESİ		TİCARET YAPISI, KÜLTÜR YAPISI	YAPI	TOPLANMA MEKANI, KENT SALONU	SERT KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENLİ
			HACI BAYRAM CAMİ MEYDANI		DİNİ YAPILAR, TARİHİ KALINTILAR, TİCARİ YAPILAR	HACIBAYRAM CAMİİ, AUGUSTUN TAPINAĞI	KENT BALKONU, TOPLANMA MEKANI	YUMUŞAK SERBEST POZİTİF DEVİNGEN DÜZENSİZ
			HÜKÜMET KONAĞI MEYDANI		HÜKÜMET KONAĞI	JULYEN SUTUNU	TÖREN ALANI, TOPLANMA MEKANI	SERT KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENLİ
			ALTINDAĞ BELEDİYE SARAYI		BELEDİYE YAPISI, KÜLTÜR TESİSLERİ	BELEDİYE SARAYI	TOPLANMA MEKANI, KENT BALKONU, KENT SALONU	SERT KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENLİ
			KARUM ALIŞVERİŞ MEYDANI		TİCARİ DÜKKANLAR	OTEL KULESİ	TİCARET MEKANI, PLAZA	SERT KAPALI NEGATİF DEVİNGEN DÜZENLİ
2	<ul style="list-style-type: none"> - FABRİKA-DEMİRYOLU-SAĞLIKSIZ KONUTLAR ÜÇLÜSÜ, - HIZLI NÜFUS ARTIŞIYLA HIZLA BÜYÜYEN KENTLER, - ÖZEL MÜLKİYETİN ÖNEMİ V KENTSEL RANTIN ARTIŞI, - İŞ-METRO-EV 3 LÜSÜNE GÖRE İŞİNSAL VE LİNEER KENT FORMLARI, - KENTLERİN ARAÇLAR İÇİN PLANLAMASI, - KİMLİKSİZ KENTLERİN OLUŞTURULMASI, - SON DÖNEMLERDE KENTLERİN YENİDEN CANLANDIRMA ÇALIŞMALARININ BAŞLAMASI, - PLANLAMANIN SOSYAL SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ İÇİN YAPILMASI, - KENT PLANLAMASININ FEN ADAMLIGININ YANINDA SANAT İŞLEVINİN YER ALMASI, - KENTLERDE IZGARA YOL SİSTEMİ, 	CUMHURİYET TÜRKİYESİ	3	DÜNDAĞADA ETKİN OLAN ÖNEMİ AKIMLAR,	- EMPERESYONİZİM,	- EXPRESYONİZİM	- ART NOUVE, BAUHAUS, MODERNİZİM	- ULUSAL MİMARLIK AKIMI, GENÇ DÖNEM, NEU KUNST

BİLGİ ÇAĞI	1	<ul style="list-style-type: none"> - ENFORMASYON TOPLUMU, - HABERLEŞME VE ULAŞIM İLERLEMESİ, - EKONOMİDE GLOBALLEŞME - DOĞRUDAN DEMOKRSİYLE KATILIM - İMTİYAZLI SOSYAL SINIFLAR, - HIGH-TECH ÜRETİM, 	<p style="text-align: center;">SİNGAPUR</p> 	
	2	<ul style="list-style-type: none"> - TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİYLE YER VE SU ALTI, UZAY KOLONİ KENT MODELLERİ GELİŞMESİ, - ARTAN NÜFUS İÇİN GEREKLİ OLAN KENTSEL ALANLARI NOKTASAL BÜYÜME İLE SAĞLANMASI, - MEYDANLARIN ÇOK İŞLEVİLİ OLMASI, 	<p style="text-align: center;">ULUSLAR ARASI TOKYO FORUM KOMPLEKSİ</p> 	
	3	<ul style="list-style-type: none"> - YÜKSEK TEKNOLOJİK ÜRETİM SAYESİNDE BİR ÇOK YENİ EKOLLER ORTAYA ÇIKACAKTIR. 		